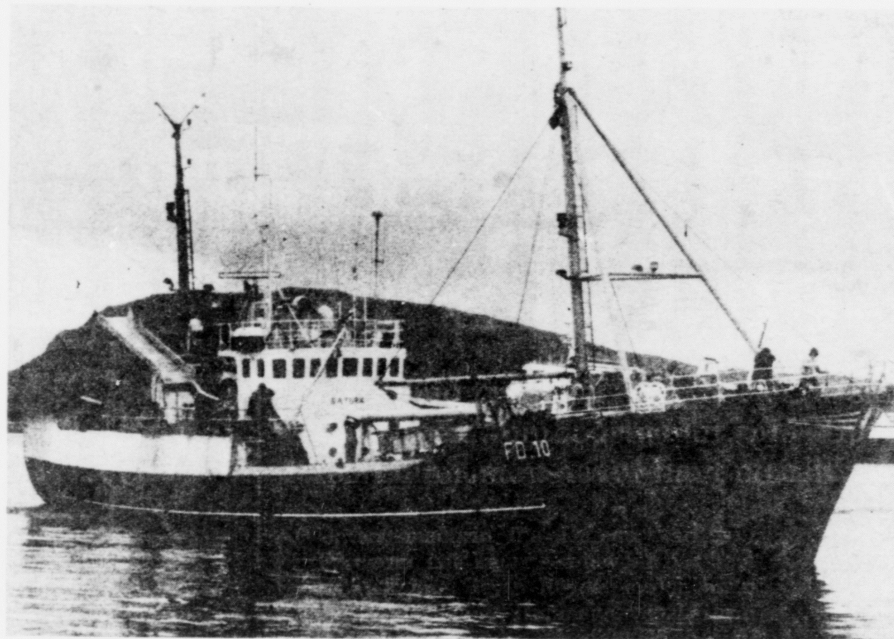

borð er vand upp til at gera undir slíkum umstøðum sum hesari. Og at manningin lærir, hvussu eitt skip kann haldast flótandi, sjálvt um sjógvur kemur inn. Um ikki annað so fyrri sína egnu trygd.

Nú er tað soleiðis, at eg sjálvur havi fingið mína útbúgving innan handilsflotan, og eg havi ongantíð siglt við fiskiskipum. Men eg rokni við, at krøvini til trygdina umborð á einum handilsskipi og einum fiskiskipi eru eins strong og góð, soleiðis at manningin kann fyrirbyggja ella minka um fylgjurnar av einum óhappi.

Antin talan so er um handilsskip ella fiskiskip, so eru ávisar grundleggjandi trygdareglur galdandi, og tað er tann, sum hevur ábyrgdina umborð, sum skal syrgja fyrri, at manningin veit, hvussu hon skal fyrirhalda sær undir teimum ymsu umstøðunum, antin eitt skip er við at søkka ella eldur er í.

— Men eg ivist ikki í, at føroyskir sjómenn við teirri útbúgving teir hava, sjálvandi gera tað teir eru førir fyrri m.a. at skipa fyrri trygdarvenjing umborð av og á.

— Ert tú visur í at hetta verður gjørt til fulnar?

— Tað er so ikki mitt arbeiðsumráði, men tað vóni eg.

Eftirlit

— Men hevur tú persónliga varhugan av, at trygdarviðurskiptini umborð á føroyskum fiskiskipum eru ikki sum tey

eiga?

— Tað er helst einki loyndarmál, at tað verður ikki gjørt nóg nógv við at hava tryggileikavenjingar umborð á føroyskum fiskiskipum.

— Eg kundi hugsað mær, at myndugleikarnir, tá teir eftirkanna trygdarútgerð umborð, eisini kannaðu um manningin dugir at brúka hesa útgerð, soleiðis at ein í hvussu so er eina ferð um árið sá, um manningin er før fyrri at greiða trygdarspurningar.

— Men aftur til tær vatntøttu hurðarnar umborð á Geyta Reyða. Varð hetta at læsa hesar hurðar gjørt undir slíkum tryggileikavenjingum heldur tú tá, at manningin umborð á Geyta Reyða hevði læst tær rættstundis og tí kunnað bjargað skipinum?

— Fyribils verður hildið, at hol møguliga er komið á skipið framman og sjógvur er fossaður inn. Tær vatntøttu hurðarnar eru longri afturi í skipinum. Hevði manningin beinanvegin latið hesar hurðarnar, ið eru út til sjálvt hevuðsdekkjó aftur, so hevði afturskipið, uttan mun til um restin av skipinum var fult í sjógv, verið flótandi. Hetta má tó takast við fyrvirni.

Bjargað!

— Heldur tú, at skipið kundi verið bjargað?

— Skipið átti ikki at sokkið, um tær vatntøttu hurðarnar vórðu latnar aftur rættstundis. Kundi ein so ikki koma til hesar hurðarnar, tá kundi ein

stongt tær vatntøttu hurðarnar í keysingini. Sjálvt um sjógvur var komin í síðuskúrini, so hevði skipið kunnað hildið sær flótandi til hjálp kom fram. Tá skal so maskinskottið halda eisini.

— At manningin ikki hevur roynt at læsa tær vatntøttu hurðarnar út til hevuðsdekkjó — er tað ein fylgja av teirri vánaligu venjingini, sum er umborð á føroyskum fiskiskipum, tá talan er um at hava tryggileikavenjingar?

— Tað er so lætt at kritiserast. Men eg haldi, at veruleikin í dag er tann, at føroyski fiskimaðurin er so hart kroystur av arbeiði, at stundir eru als ikki til at hugsa um tryggileikavenjingar. Føroyski fiskiflotin má leggja so nógv fyrri at kunna veiða tær nøgdir, sum skulu til fyrri at hetta samfelagið kann koyra, at ein uttan at hugsa um tað ikki í nóg stóran mun tekur tryggileikaviðurskipti til eftirtektar. Tí hetta er jú ikki tað ein heldur verða tað mest neyðuga í daglig arbeiðinum. Ikki fyrr enn onkur sigur, at nú má hatta og hatta gerast, verður tað gjørt.

Annars trúgvi eg ikki, at føroyskir fiskimenn við víla sleppa sær undan nakrari ábyrgd, tvørturímóti haldi eg, at teir gera sitt besta fyrri at kunna fortjena til lívsins upphald, soleiðis at kreftir eru ikki at hugsa um slík viðurskipti sum tryggileikavenjingar.

Ole Lauritsen sigur víðari, at meginparturin av teimum sjóskaðum sum henda í dag, í

Føroyum og aðrastaðni, eru av mannaávum heldur enn av tekniskum orsökum.

— Er tá orsøkin til, at Geyti Reyði sakk, ein menniskjaligur feilur?

— Tað kann eg ikki siga nakað um, og tað hevði verið ábyrgdarleyst at gjørt tað, tí vit vita ikki, hvi stabiliteturin bráðliga broyttist. Men tá talan er um at kunna bjarga skipinum við at læsa tær vatntøttu hurðarnar og tað ikki verður gjørt, tá haldi eg talan er um menniskjaligur feilir.

Skipasýnið

— Hvør hevur nú ábyrgdina av, at meira verður gjørt fyrri at loysa hetta málið?

— Hevuðsábyrgdin liggur altíð hjá teimum, sum fyrisita lógina. Tað vil her siga Skipasýnið, sum skal syrgja fyrri, at greinarnar í sjólógini verða hildnar.

Tað er eingin ivi um, at Skipasýnið er hugað fyrri at fáa fleiri upplýsingar. Men tað kann taka langa tíð.

Eg haldi, at málið við Geyta Reyða eigur at verða kannað meira. Tí allir partar eiga at verða hugaðir fyrri, at tað verður loyst. Eisini manningin, ið jú fleiri gitingar, sum koma fram, jú verri er tað fyrri allar partar. Öll, sum hava havt tilknýti til hetta mál mugu vera fegin um, at allir upplýsingar koma fram. Eingin dámar gitingar, tí teir færa til, at ósek verða mistonkt.

Hví!

Ein stórur partur av øllum sjóskaðum bæði í Føroyum og aðrastaðni kemur av mannaávum. Hetta vísa sannroyndir og hagtøl. Men ikki altíð kemur hetta fram fyrri almenninginum. Ein av orsøkunum til at tað mangan eru menniskju, sum eru atvoldin til skaðar og óhapp á sjónum, er m.a. at trygdarviðurskiptini eru ikki altíð í lagi.

Herfyri sakk eitt føroyskt fiskiskip á Føroya Banka í besta veðri. Enn hevur eingin loyst gátuna, hvi skipið, Geyti Reyði, sakk so bráðliga.

Skipið koppaði, tí stabiliteturin var ikki sum hann átti.

Men hvi?

Var skipið ikki stabiliserað, sum tað átti, undan óhappinum!

Var skipið smíðað úr ov vánaligum tilfari á týskari skipasmiðju?

Var sveisjarbeiðið á Skála í samband við leingjing av skipinum ikki sum tað átti!

Ellar kom hol bráðliga á skipssíðuna av onkrari heilt aðrari orsök!

Hetta eru spurningar, sum enn eingin kann svara. Nú er so spurningurin, um vit nakrantíð fáa rætta svarið. Tíðindablaðið Sosialurin hevur skrivað um hetta málið, og tað fara vit framvegis at gera.

Frammanundan eru tvey skip av sama slag sum Geyti Reyði sokkin, eisini av ókendari orsök. Tey vórðu smíðað á sama plássi og bæði longd á Skála skipasmiðju eins og Geyti Reyði.

Tað er bæði skeivt og órættvist at seta fram illgitingar um orsøkina til hesi óhapp. Men tað er rætt og rættvist at seta spurningar sum kunnu vera við til at loysa gátuna. Og teir spurningar fer Tíðindablaðið Sosialurin framhaldandi at seta — fyrri at málið ikki skal fara í gloymbókina.

Í dag hava vit tosað við umboðsmannin hjá Bureau Veritas í Føroyum, Ole Lauritsen á Strondum. Hetta er tað klassafelagið, sum hevur eftirlit við Saturn og hevði eftirlit við Geyta Reyða og Havalduni, sum bæði eru sokkin.

Ole Lauritsen sigur seg ikki kenna orsøkina til hetta seinasta óhappið, men hann heldur tað er rætt, at avvarðandi myndugleikar royna at finna fram til orsøkina, so vit sleppa undan gitingum. Uttan mun til hvør orsøkin var til, at Geyti Reyði sakk, so heldur Ole Lauritsen, at skipið kundi verið bjargað, um so var at manningin hevði latið tvær vatntætтар hurðar út til hevuðsdekkjó aftur. Tað gjørdi manningin ikki, og Ole Lauritsen setur tí eitt spurnartekin við ta venjing í trygdarspurningum, sum eigur at vera ein sjálvsagdur tættur umborð á øllum skipum — eisini føroyskum fiskiskipum.

— Og er tað ikki júst tað, sum hendir í lötuni?

— Jú, so er. Tí mugu vit halda fram við kanningunum. Eisini eri eg fegin um, at eitt blað sum tykkara tekur eitt slíkt mál upp.

— Soleingi málið ikki er loyst, verður Klassin eisini mistonkur fyrri ikki at hava gjørt sitt arbeiði

nóg væl!

— Rætt er tað. Men vit kunnu bert halda okkum til tær kanningar vit hava gjørt og tær finnast í okkara frágreiðingum. Har stendur stutt og greitt, at Geyti Reyði, sum varð yvirhalaður í fjør, var í góðum standi, endar Ole Lauritsen.

jan.